

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات ۸۶ - ۷۱

ارزیابی و اعتبار سنجی اخلاقی از مسئولیت‌های قانونی دفتر بودجه کنگره در تعیین بودجه سالیانه در ایالات متحده

عباس امامی^۱

عسکر جلالیان^۲

سید حسین صادقی^۳

چکیده

این مطالعه به بررسی ارزیابی و اعتبار سنجی اخلاقی از مسئولیت‌های قانونی دفتر بودجه کنگره در تعیین بودجه سالیانه در ایالات متحده می‌پردازد. روش مورد استفاده در این پژوهش به صورت توصیفی-تحلیلی می‌باشد و برای جمع‌آوری اطلاعات از رویکرد استنادی استفاده شده است. اگرچه در بسیاری موارد بودجه سالانه علاوه بر تحمیل نظرات کارشناسان دفتر ریاست جمهوری و همچنین مجلس سنا دچار تغییراتی می‌شود اما مهم‌ترین بخش تصویب آن در کنگره صورت می‌گیرد و در این میان دفتر بودجه نقش کلیدی برای تأیید و تصویب آن دارد. این موضوع بدان معنی است که بدون در نظر گرفتن نقش کلیدی این نهاد نمی‌توان فرایند بودجه‌بریزی در ایالات متحده را مورد بررسی قرار داد، چرا که وظیفه اصلی تعیین و تخمین بودجه سالانه و نظارت بر اجرای صحیح خرج کرد آن در ایالات متحده طبق قانون مصوب ۱۹۷۴ میلادی بر عهده دفتر بودجه است. تصویب بودجه از نظر قانونی و اخلاقی در ایالات متحده آمریکا متناسب بررسی دقیق بودجه، عملکرد و تفریق آن می‌باشد به نحوی که دفتر بودجه خود را از نظر قانونی و اخلاقی موظف می‌داند تا تمامی مراحل آن را دقیق به انجام برساند.

واژگان کلیدی

اعتبارسنجی اخلاقی، اخلاق، دفتر بودجه کنگره، تنظیم بودجه، ایالات متحده.

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، گروه حقوق، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی.

Email: Abbas.emami57@yahoo.com

۲. دانشیار، گروه حقوق، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.(نویسنده مسئول).

Email: Dr_ajalalian@yahoo.com

۳. استادیار، گروه حقوق، واحد زابل، دانشگاه ملی زابل، زابل، ایران.

Email: h.sadeghi1361@yahoo.com

پذیرش نهایی: ۱۳۹۷/۲/۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۱۰

طرح مسائله

از زمان پیدایش واژه بودجه، تعاریف متعددی از آن بعمل آمده است که با توجه به نوع برداشت و نگاه افراد به موضوع بودجه متفاوت میباشد (محمدی و نورملکی، ۱۳۹۵: ۴۸). بودجه سندی است که در آمدها و هزینه‌های دولت را طی یک سال مالی تعیین می‌کند و نقشی بسیار مهم و حیاتی در رشد و بالندگی اقتصاد کشور بر عهده دارد (ولیخانی و صفری، ۱۳۹۱: ۱۳۶). بودجه آینه تمام نمای سیاست مالی دولت برای دستیابی به اهداف ملی است (تقی زاده و همکاران، ۱۳۸۸: ۳۸). مفهوم بودجه همگام با تکامل دولتها و پیچیده‌تر شدن وظایف دولت، تغییر و تکامل یافته است (سعیداکرانی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۴۲). رشد نامتناسب فعالیتهای دولت و نبود شفافیت میزان دخالت در امور اقتصادی، تقسیم ناموزون و غیرمنطقی وظایف بین دستگاههای اجرایی، موجب گردیده که انجام عملیات در بودجه با کندی صورت گیرد و همچنین منجر به اتلاف منابع و کاهش کارآیی هزینه‌های بودجه شود (الماسی و همکاران، ۱۳۹۵: ۳۵). بودجه فرایندی است که اطلاعات را به تصمیم تبدیل می‌کند. بودجه بندی انواع و روش‌های مختلفی دارد و دولتها همواره به دنبال دقیق‌ترین و مناسب‌ترین نوع آن هستند تا از طریق آن بتوانند به بهترین شکل از عهده مسئولیت اخلاقی، قانونی و پاسخگوی آن برآیند (محمدیان و مهتری، ۱۳۹۳: ۷۶). بودجه سه نقش اصلی ایفا می‌کند: نقش مدیریتی (برای تأمین کالا و خدمات عمومی)، نقش اجتماعی (ایجاد عدالت اجتماعی، قانونی و اخلاقی، فقرزدایی و کم کردن فاصله طبقاتی) و نقش اقتصادی (رشد و توسعه اقتصادی از طریق حجم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و موازنی یا ثبات اقتصادی به کمک موازنۀ عرضه و تقاضای کل) (نیکوکار و همکاران، ۱۳۹۵: ۳۵۰). بودجه دولت که به عنوان سند نشان دهنده برنامه‌ها و هدف‌های دولت است، باید متناسب با وظایف دولت باشد (مومنی وصالیان و همکاران، ۱۳۸۹: ۱۸۰). هدف اصلی نظام‌های بودجه بندی، پاسخگویی و ارزیابی عملکرد دولت است (قدیم پور و طریقی، ۱۳۸۸: ۶). به طور کلی نظام‌های بودجه ریزی، نظام‌هایی هستند برای تولید و تبادل اطلاعات مربوط به اعتبارات دولت به کار می‌روند (یوسف نژاد، ۱۳۸۸: ۷۰). نظارت و کنترل بودجه در واقع به معنی «نظارت بر بودجه از جهت صحت عملیات اجرایی و انطباق آن با هدف‌ها و برنامه‌ها» است. چون بودجه، مأموریتی است که از طرف قوه مقننه به دولت محول شده است، پس باید به نحوی از درستی انجام این مأموریت آگاهی به دست آید تا بتوان در تنظیم آن موارد قانونمداری و نظام اخلاقی را نیز رعایت نمود (الماسی و اشرف پور، ۱۳۹۲: ۱۰۶). با عنایت به تجربه‌های نظام‌های اداری و مالی در جهان، بودجه ریزی شیوه‌های متفاوتی به خود دیده است که هر کدام از آن با توجه به زمینه‌های اداری، اخلاقی، قانونی و مدیریتی دارای اهداف و فرایندهای مختلفی است (رضایی، ۱۳۹۵: ۵۹) که این موضوع در خصوص بودجه ایالات متحده دارای جایگاه ویژه

می باشد. در ایالات متحده امریکا نظارت و تسهیل در خصوص بودجه بر عهده دفتر کنگره می باشد. این موضوع در نظام قانون گذاری ایالات متحده قدمتی بیش از صد سال دارد و در این میان همواره استنادات قانونی برای تأیید بودجه مالی بر عهده دفتر کنگره بوده است، بر این اساس این مطالعه در نظر دارد که به بررسی دفتر بودجه کنگره قانون مداری و اخلاق و نقش آن در تأیید و نظارت بر بودجه‌های سالیانه در این کشور پردازد.

تنظیم بودجه در ایالات متحده

تنظیم بودجه در دولت فدرال ایالات متحده طی روندی متفاوت از سایر کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی انجام می‌گیرد. این فرآیند پیامد دو عامل می‌باشد: یکی تکیک کامل قوا که ویژگی شاخص نظام قانون اساسی آمریکاست و دیگری تحولات درازمدت تاریخی که طی آن لایه‌های جدید، پی‌درپی به ابداعات و تغییرات سازمانی موجود اضافه گردید. نقش کنگره در صدور مجوز بودجه از قوای مقننه‌ی اکثر کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی فعال‌تر و مستقل‌تر است. (بلوندل^۱ و همکاران، ۲۰۰۳) کنگره در خصوص اصلاح بودجه‌ی پیشنهادی رئیس‌جمهور با هیچ محدودیتی رو به رو نیست. (لینرت^۲، ۲۰۰۴) توجه به این نکته ضروری است که برخلاف اغلب کشورها، لایحه‌ی بودجه‌ی رئیس‌جمهور عملاً پیشنهادی بیش نیست و تنها در حد معیار عمل در اقدامات بعدی کنگره باقی می‌ماند. لایحه‌ی بودجه‌ی رئیس‌جمهور از بدروود، و حتی بدون مدنظر قرار دادن موازنی قدرت، محکوم به مرگ است. (بلوندل^۳ و همکاران، ۲۰۰۳) بودجه‌ی رئیس‌جمهور فقط یک درخواست برای مجلس است و مجلس نیاز نیست که پیشنهادهای او را پذیرد. با این حال قدرت برای تدوین و تسلیم بودجه یک وسیله‌ی مهم در جهت‌گیری رئیس‌جمهور از شاخه‌ی اجرایی و سیاست ملی است. (راسخ و رضایی، ۱۳۹۱: ۱۴۰) تنظیم بودجه در ایالات متحده براساس تغییر و کاهش بودجه‌های تخصصی در کنگره مورد بررسی قرار می‌گیرد. تمام این کاهش‌ها در بودجه‌های تخصصی و صرفه‌جوئی در آنها بدین صورت انجام گرفته است که در مورد استحقاق افراد برای دریافت این گونه کمکها شرائطی قائل شده‌اند که بیش از پیش بازدارنده بوده محدودیتها بیشتری را موجب شده‌اند (بوزه، ۱۳۶۵: ۱۷۶) در این میان کنگره نقش کلیدی و قدرت اصلی در باز تنظیم بودجه سالیانه ایالات متحده را بازی می‌کند. قدرت کنگره در طرح و تصویب قوانین محدود به اختیارات است که به‌طور صریح یا ضمنی بمحض قانون اساسی به کنگره تفویض شده است بند هشتم از ماده اول هفده مورد را تصریح نموده است (بoshیری،

1. Blondal

2. Linert

3. Blondal

۸۹: ۱۳۳۸) در این زمینه کنگره برای تنظیم بودجه می‌تواند اصلاحاتی را اعمال نماید. این اصلاحات در بیش تر موارد ابتدا برای کمک به مدیران اجرایی در بخش دولتی طراحی شده بود شامل و مدیران ارشد دولتی یا قوه مقننه نمی‌شد. این بدان معنی است که مدیران ارشد دولتی در بهترین حالت نسبت به گنجانیدن شاخص‌های عملکردی در بودجه، بی‌تفاوت بودند. کنگره و دفتر مرکزی بودجه به طور معمول این شاخص‌ها را در ممیزی عملکرد دستگاه‌های دولتی بکار نگرفتند (پناهی، ۱۳۸۴: ۲۵)

دفتر بودجه کنگره

دفتر بودجه کنگره امریکا که یک نهاد مستقل و فرازبی است (جمشیدی، ۱۳۹۱: ۱۶۰) در سال‌های اخیر اداره بودجه کنگره آمریکا روشی را جهت تخمین شکاف محصول با استفاده از تابع تولید ارائه کرده که بسیار مورد توجه و پذیرش واقع شده است (خورسندی و همکاران، ۸۹: ۱۳۸۸) و از رویکردهای نوین در بررسی و تخصیص بودجه سالانه به شمار می‌رود. بودجه کنگره وظیفه تنظیم و بازسازی بودجه سالیانه را بر عهده دارد و دولت برای انجام این وظایف مجبور است مخارج و هزینه‌های بسیار سنگینی را متحمل شود و برای تامین منابع مالی این مخارج، منابع درآمدی گوناگونی را مهیا سازد (پورضا و همکاران، ۱۳۹۶: ۲۰۸). دفتر بودجه کنگره یکی از نهادهای نظارتی در خصوص بودجه سالیانه است و در این زمینه نظارت از جمله ابزارهایی است که به تحقق و ایفای مسئولیت پاسخ گویی به کنگره کمک می‌نماید (خدابخشی و جباری، ۱۳۹۴: ۵۴). دفتر کنگره در بررسی بودجه به موضوع مولفه‌ای آن توجه می‌کند و مؤلفه‌های بودجه، ماهیت «باید انگارانه» دارند؛ لذا ممکن است شاهد بودجه هایی باشیم که یک یا برخی از این ویژگی‌ها و مؤلفه‌ها را نداشته باشند (rstmi و بزرگ خسروی، ۱۳۹۳: ۸۷). در دفتر کنگره قانون «عملکرد و نتایج» از سال ۱۹۹۳ مبنای تهیه و تنظیم بودجه بوده است. در این قانون برنامه ریزی استراتژیک، کنترل و ارزشیابی عملکرد، انعطاف پذیری و پاسخگویی مورد تأکید قرار گرفته است (کردچه، ۱۳۹۳: ۴۸ و ۵۰). دفتر بودجه در تنظیم و نظارت بر ردیف‌های بودجه دارای اختیارات کافی است چرا که در حالت عادی اگر الزامات مربوط به بودجه و بودجه ریزی مورد اهتمام قرار نگیرد، کشور دچار اختلال وظایف و ناکارآمدی در عملکردها خواهد شد (غمامی، ۱۳۹۵: ۶۶).

صلاحیت دفتر بودجه کنگره^۱

دفتر بودجه کنگره بر اساس قانون بودجه کنگره و کنترل توقيف (مصوب ۱۹۷۴) تأسیس شد. بخش اساسی از فعالیت‌های دفتر بودجه کنگره مربوط به حمایت از کمیته‌های بودجه

مجلس نمایندگان و سنا می‌شود؛ (که این کمیته‌ها نیز بر اساس قانون بودجه مصوب ۱۹۷۴ تأسیس گردیده‌اند). این کمیته‌ها طبق قانون، مسئول فرایندی هستند که گنگره طی آن، اهداف خود را در مورد بودجه فدرال تعیین می‌کند که شامل کلیه درآمدها و مخارج، نتایج کسر یا مازاد بودجه و توزیع هزینه‌های فدرال در مقوله‌های کلی و کاربردی است. سیاست‌ها و اصولی که دفتر بودجه گنگره را شکل داده از ابتدای امر تأثیر اساسی بر کارایی آن داشته است. دفتر بودجه گنگره دفتری حرفه‌ای و غیرحزبی است. موضع غیر حزبی دفتر سبب اعتبار و شهرت و حرفه‌ای گری آن گردیده و اعتبار محصولات آن را بالا برده است. گزارش‌های دفتر بودجه گنگره، تحلیل‌هایی مستقل بوده و تخمين‌هایی در زمینه بودجه و اقتصاد و نیز گزینه‌ها و سیاست‌های جایگزین و بی‌بدیل را در مورد سیاست‌های اقتصادی گنگره مطرح می‌کند. بر طبق قانون بودجه، دفتر بودجه گنگره باید اولویت کاری خود را به کمیته تخصیص بودجه^۱ و سپس کمیته مالی مجلس نمایندگان^۲ و کمیته مالی مجلس سنا^۳ و در نهایت درخواست‌های سایر کمیته‌های گنگره را مدنظر قرار داده و به آنها پاسخ گوید. وظیفه دفتر بودجه گنگره تهیه برآوردهای هزینه‌های فدرال در مورد همه لوایح و طرح‌ها جز طرح‌های مربوط به تخصیص بودجه است که از جانب کمیته‌های هر یک از دو مجلس ارائه شده‌اند. اعضای کمیته موظف اند، CBO را در هنگام ارائه، گزارش و نیز هنگامی که برآورد هزینه مورد نیاز است، مطلع کنند. به عنوان مثال، امکان دارد CBO برآورد هزینه‌ها را برای مجموعه‌ای از طرح‌ها که در کمیته فرعی مطرح شده انجام دهد که می‌تواند در مرحله پیش‌نویس طرح یا اصلاح طرح باشد. همچنین، CBO می‌تواند برآورد هزینه‌ها را در مرحله طرح آن لایحه در صحن علنی یا لوایحی که از تصویب یکی از مجلس‌سین گذشته است، انجام دهد (سی بی او، ۲۰۰۴).

پس از تصویب طرح بودجه سالانه، کمیته‌های بودجه نقش اساسی در اجرای مفاد آن دارند. در این راستا CBO، تأثیر طرح‌های مختلف ارائه شده توسط کمیته‌ها را بررسی می‌کند و برنامه تصویب قوانینی که بر بودجه تأثیر می‌گذارد را روزآمد می‌کند. علاوه بر این CBO، گزارش‌های تحلیلی را برای گنگره و دولت تهیه می‌کند و توصیه‌هایی در دو مورد کلی به آنها ارائه می‌کند: آیا محدودیت‌های اعمال شده در تخصیص بودجه برای هزینه‌های ضروری و اضطراری فراتر از حد خود بوده است و ایا تصویب هر گونه قانونی که هزینه‌ها و درآمدهای

-
1. Appropriations committee
 2. Way and mean committee on finance
 3. Senate committee on finance
 4. CBO

تقسیم تأثیر می گذارد باعث کسر مازاد بودجه می شود یا خیر. دلیل آن این است که CBO بودجه مخصوصی را در یک برنامه دولتی در اولین سال مثبت می داند برای اینکه هزینه های چنین برنامه ای برای دولت احتمالاً تا سال بعد سطحی نخواهد بود (آرتور، ۱۳۸۵: ۵۳)

مسئولیت های قانونی CBO

قانونی که بیانگر وظایف و کارکردهای دفتر بودجه کنگره (CBO) است، عنوان دوم قانون بودجه کنگره مصوب ۱۹۷۴ است. سایر مسئولیت ها در مورد برآورد و تخمين بودجه در عنوان سوم و چهارم این قانون آمده است. قوانین مصوب بعدی مسئولیت های دیگری نیز در مورد تحلیل ها بر دوش CBO بار کرده است. طبق بند دوم از قانون بودجه، وظیفه اصلی CBO تهیی اطلاعات مربوط به بودجه برای تمامی کمیته های هر دو مجلس با رعایت اولویت تهیی اطلاعات برای کمیته های بودجه هر دو مجلس سپس کمیته های تخصیص بودجه، مالی مجلس نمایندگان و سنا است. تنها وظیفه CBO که در این قانون به آن تصریح شده است تهیی اطلاعات برای کمیته ها و در صورت درخواست اطلاعات تکمیلی برای آنها است. بند دوم، CBO را موظف می سازد چندین گزارش خاص را برای کمیته های بودجه به طور سالانه تهیی کند و در آنها به ارزیابی منظم دورنمای اقتصادی و بودجه پرداخته و مطالعاتی در مورد مسائل مربوط به بودجه انجام دهد. از دیگر مسئولیت های «CBO»، تحلیل برنامه ها و سیاست گذاری هایی است که بر بودجه فدرال و اقتصاد تأثیر می گذارند. اکثر درخواست ها در این زمینه از جانب رئیس یا مقامات ارشد کمیته های اصلی و فرعی است. این دفتر برای جلوگیری از رفتار حزبی به درخواست هایی از این دست پاسخ نمی دهد. برخی از تحلیل های دفتر بودجه کنگره (CBO) نه تا دوازده ماه طول می کشد تا کامل شود. تحلیل هایی نیز کمتر از این مدت به صورت گزارش و گزارش کار منتشر می شود. برخی از گزارش های «CBO»، بحث های کلی را در موضوعات خاص نه تنها در کنگره و دولت بلکه در سراسر کشور شکل می دهند. فهرست انتشارات این دفتر بیان گر حوزه گستردگی کاری آن است. (راسخ و رضایی، ۱۳۹۱: ۱۵۱)

بند سوم و چهارم قانون بودجه کنگره^۱ وظایف دیگری را برای CBO در نظر می گیرد و آن را ملزم می سازد طرح ها و لوایح گزارشات مشترک کمیته های دو مجلس یا طرح های هر کدام از مجلس های را بازبینی کند. بند سوم شامل همه طرح های یا بیانیه های مشترکی می شود که شیوه جدید بودجه یا مخارج مانند طرح های تخصیص بودجه یا طرح هایی که درآمدها را کاهش یا افزایش می دهد، بیان می دارند بند چهارم شامل تمامی طرح ها و لوایح مشترک جز طرح های تخصیص بودجه و طرح های معافیت های شخصی می شود. بر اساس این موارد CBO باید

برآورد هزینه‌ها و درآمدهای کلیه طرح‌ها و لواجع کمیته‌های کنگره و نیز دولت را انجام دهد. تخمین و برآورد هزینه‌ها که توسط CBO انعام گردیده است به همراه طرح‌ها و بیانیه‌ها در صورتی که قبل از اعلام به کمیته‌ها ارسال شده باشد، منتشر می‌شود. برای برآورد تأثیر قانونی بر درآمدها، اموال و دارایی‌ها و هدایا، مالیات‌های غیرمستقیم و مالیات کارمندان دولت، دفتر بودجه کنگره طبق قانون بودجه کنگره باید انحصاراً به تخمین‌های درآمدی کمیته مشترک مالیات دو مجلس رجوع کند. قوانین در این زمینه نیز طی چند دهه گذشته تاکنون به شکلی ترسیم شده‌اند که نقش مسلط کنگره‌در بودجه ریزی را حفظ نمایند. در حال حاضر بودجه دولت فدرال ایالات متحده آمریکا، ضمنیک فرایند سالیانه از طریق قانون بودجه کنگره و کنترل توقيفات ABC وضع می‌شود. قانون بودجه کنگره در واقع بخش اصلیکترنل بودجه را از قوه مجریه به قوه مقننه‌انتقال داده است. کنگره امریکا روند تنظیم بودجه اش را طیقانون؛ «بودجه کنگره و کنترل توقيف» درسال تعییر داد که به تصویب لایحه بودجه‌توسط کنگره و تاسیس «اداره بودجه کنگره» و «کمیته‌های بودجه کنگره» انجامید (رضایی، ۱۳۹۰: ۸۱)

قانون بودجه متوازن و کنترل کسر بودجه اضطراری ۱۹۸۵، قانون بودجه متوازن و کنترل کسر بودجه اضطراری مؤکد ۱۹۸۷ و قانون اجرای بودجه ۱۹۹۰ وظایف دیگری را نیز برای CBO در نظر می‌گیرد از جمله: تخمین بودجه با هدف کنترل آن. این کارکرد شامل تهیه گزارشات تحلیلی متعدد برای کنگره و دفتر مدیریت و بودجه است. همچنین قانون اجرای بودجه، CBO را ملزم به تجدید نظر در برآوردهای خود در مورد هزینه‌ها و درآمدهای مستقیم در مورد قانون معافیت‌های شخصی و نیز لواجع عمومی یا قطعنامه‌های مشترک می‌سازد. همچنین CBO موظف است تخمین‌ها و برآوردهای مربوط به هزینه‌های مستقیم همه بخش‌های دولت فدرال را که در گزارش کمیته‌های هریک از دو مجلس آمده و بر حکومت‌های ایالتی، محلی و منطقه‌ای یا بخش خصوصی تأثیر می‌گذارد، را محاسبه کند. همچنین CBO می‌تواند تحلیل‌ها و مطالعاتی در مورد تأثیر طرح‌های پیشنهادی بر حکومت‌های ایالتی و محلی و بخش خصوصی بر اساس درخواست کمیته‌های کنگره ترتیب دهد. هر از گاهی قانون، CBO را موظف به ارائه تحلیل در مورد موضوعی خاص می‌کند. چنین گزارشاتی شامل هزینه‌های اداری مربوط به اصلاح امور مالی، ریسک مالی ناشی از شرکت‌های مورد حمایت دولت، مطلوبیت و امکان خصوصی‌سازی مجمع ملی مسکن فدرال و شرکت وام مسکن فدرال است. از طرف دیگر دفتر بودجه کنگره CBO به طور جداگانه برآوردهایی در مورد متغیرهای اقتصادی انجام می‌دهد. سقف هزینه‌ها در فرآیند بودجه ریزی سالانه امریکا بر حسب دستگاه‌های اجرایی برای سال بودجه و چهار سال بعد تعیین می‌شود. معمولاً این اداره‌ها سال دوم پیش‌بینی‌های چند سالانه دوره قبل شروع می‌کند و تعديل‌های لازم را به عمل می‌آورد. برای درنظر گرفتن سیاست‌های جدید، معمولاً وجوده خاصی را

کنار می‌گذارند که به فعالیت‌ها یا پروژه‌های جدید اختصاص می‌یابد. سقف‌های بودجه دستگاه‌ها به عنوان راهنمای هستند و اجباری نیستند. این اداره به وزارت‌خانه‌ها توصیه می‌کند این سقف را رعایت کنند ولی جریمه‌ای برای رعایت نکردن وجود ندارد؛ زیرا این سقف‌ها هنوز به تصویب رئیس جمهور نرسیده است. البته اگر دستگاه‌های اجرایی به تعديل هزینه‌ها اقدام نکنند راهکارهای تعديل هزینه را به دستگاه توصیه می‌کند (کردیچه، ۱۳۸۵: ۵۸)

وظیفه تخمین هزینه‌های طرح‌های اولیه

یکی از وظایف دفتر بودجه کنگره، تخمین هزینه‌های طرح‌هایی که در مرحله ابتدایی قرار دارند را نیز انجام می‌دهد و سعی می‌کند در مرحله مطرح شدن طرح در صحن علنی اصلاحات لازم را در آن به وجود آورد و برای تهیه شکل نهایی قانون در جلسه مشترک دو مجلس فعالیت‌هایی را انجام می‌دهد. تا آنجایی که منابع CBO به آن اجازه می‌دهد، به درخواست‌های انفرادی نمایندگان در مورد هزینه طرح‌ها نیز پاسخ می‌گوید. در گذشته، تخمین‌های CBO، هزینه‌های حکومتها ملی و ایالتی را نیز شامل می‌شد. در مارس ۱۹۹۵ با تصویب قانونی مسئولیت‌های CBO در این حوزه افزایش یافت. تخمین هزینه‌ها که توسط CBO انجام می‌شود تبدیل به بخش محوری فرایند قانونگذاری گردیده است و به نحو روزافروزی کمیته‌ها در مرحله تهیه لواح و طرح‌ها به آن استناد می‌کنند. ملا کنگره را در موقعیتی قرار داد که قوه مجریه را مجبور به واکنش نمود. البته واکنشی که به لحاظ شکست در ویتنام که مهمترین تجربه کشور بعد از آتش بس در کره بود، کاملاً از موضع ضعف تجلی یافتاً خوانی متن قانون اساسی با توجه به رفتار حکم و قاطع کنگره بدان معنا بود که این نظریه شکل گرفت که «ایده حق قانونی، به گونه‌ای که به وسیله قانون اساسی تصویر گردیده است، بخشی از قدرت‌های سیاست جمهوری نمی‌باشد. آنچه باید بدان توجه داشت، این است که ماهیت حقوق قانونی دو قوه همچنان پای بر جا بود، اما آنچه تغییر کرده بود نگرش نسبت به میزان قاطعیت در ابزار و تحقق قدرت‌های قانونی است. کسانی که در دهه‌های قبل با جدیت فراوان خواهان مشروعیت بخشی به نقش قاطع ریس‌جمهور در شکل دادن به سیاست خارجی آمریکا بودند» (دھشیار، ۱۳۸۳: ۴۳).

نحوه تخمین و تحلیل توسط دفتر بودجه کنگره

در مورد طرح‌های تخصیص بودجه، CBO تنها تخمین هزینه‌هایی که می‌تواند ناشی از مفاد آن طرح باشد را انجام می‌دهد. CBO برای کمیته‌های بودجه و تخصیص بودجه گزارشاتی در مورد فعالیت‌های کنگره تهیه می‌کند که نشان می‌دهد آیا این اقدامات در چارچوب محدودیت‌های بودجه مصوب بوده است یا خیر. علاوه بر تهیه این گزارشها و تحلیل‌های قانونی که وظیفه CBO را تشکیل می‌دهد، این دفتر بر اساس درخواست رؤسای مجلس‌سین

نیز تحلیل‌هایی را ارائه می‌دهد. اگر فرصت کافی باشد CBO می‌تواند به درخواست‌های شخصی نمایندگان نیز پاسخ دهد ولی اولویت‌های کار آن با درخواست‌های کمیته است. CBO همچنین تحلیل‌های گوناگونی را ارائه می‌دهد از جمله تخمین‌های طرح‌هایی که نمایندگان کنگره ارائه کرده یا قصد ارائه دارند. اما در هر صورت درخواست‌های کمیته‌ها در اولویت کاری قرار می‌گیرند. CBO در حدی که مانع‌ش اجازه می‌دهد به درخواست‌های شخصی نمایندگان پاسخ می‌گوید. این دفتر معمولاً روشهای و مفروضات خود را بیان می‌کند و از این طریق بر عینی و بی طرفانه بودن تحقیقات خود تأکید می‌ورزد. انتشار تخمین‌ها و تحلیل‌ها از اصول دفتر بودجه کنگره می‌باشد؛ این دفتر کارهای تحلیلی خود را در دسترس اعضای کنگره و کارکنان آن و نیز عموم مردم قرار می‌دهد.

وظیفه دفتر بودجه کنگره تهیه برآوردهای هزینه‌های فدرال در مورد همه لوایح و طرح‌ها جز طرح‌های مربوط به تخصیص بودجه است که از جانب کمیته‌های هریک از دو مجلس ارائه شده‌اند. اعضای کمیته موظفاند، CBO را در هنگام ارائه، گزارش و نیز هنگامی که برآورد هزینه مورد نیاز است، مطلع کنند. به عنوان مثال، امکان دارد CBO برآورد هزینه‌ها را برای مجموعه‌ای از طرح‌هایی که در کمیته فرعی مطرح شده انجام دهد که می‌تواند در مرحله پیش‌نویس طرح یا اصلاح طرح باشد. همچنین، CBO می‌تواند برآورد هزینه را در مرحله طرح آن لایحه در صحن علنی یا لوایحی که از تصویب یکی از مجلسین گذشته است، انجام دهد. در مورد طرح‌های تخصیص بودجه، CBO تنها تخمین هزینه‌هایی که می‌تواند ناشی از مفاد آن طرح باشد را انجام دهد. همچنین CBO برای کمیته‌های بودجه و تخصیص بودجه گزارشاتی در مورد فعالیت‌های کنگره تهیه می‌کند که نشان می‌دهد آیا این اقدامات در چارچوب محدودیت‌های بودجه مصوب بوده است یا خیر. علاوه بر تهیه این گزارش‌ها و تحلیل‌های قانونی که وظیفه CBO را تشکیل می‌دهد، این دفتر بر اساس درخواست رؤسای کمیته‌ها یا رؤسای مجلسین نیز تحلیل‌هایی را ارائه می‌دهد. اگر فرصت کافی باشد CBO می‌تواند به درخواست‌های شخصی نمایندگان نیز پاسخ دهد ولی اولویت کاری آن با درخواست‌های کمیته است. درخواست یک کمیته عبارت است از درخواست کتبی یا شفاهی رئیس یا اعضای عالی‌رتبه آن کمیته اصلی یا فرعی. CBO از افرادی می‌خواهد تا درخواست‌های خود را کتاباً ارائه کنند. (گوهری مقدم، ۱۳۸۲: ۱۲۳-۱۲۴)

تعیین استراتژی‌های بلند مدت برای بودجه ایالات متحده

یکی از وظایف دفتر بودجه کنگره تعیین استراتژی‌های بلند مدت برای بودجه می‌باشد. برنامه زمان‌بندی ۱۰ ساله CBO جهت تهیه بودجه، بیانگر تأثیر چشمگیری که تغییرات جمعیتی و افزایش جمعیت در سه دهه آینده بر بودجه فدرال خواهد داشت، نخواهد بود. بازنشستگی نسلی

پرجمعیت و افزایش هزینه‌های تأمین اجتماعی، فشار رو به رشدی بر بودجه وارد خواهد آورد چرا که هزینه‌های تأمین اجتماعی و درمانی و سایر برنامه‌های مربوط به سالمندان را افزایش می‌دهد. از ۱۹۹۶، CBO چندین گزارش در مورد دورنمای درازمدت بودجه و نیز برخی از گزینه‌های سیاست‌گذاری کنترل رشد هزینه‌های چنین برنامه‌هایی تدوین کرده است. (گوهری مقدم، ۱۳۸۲: ۱۱۷) پس از تصویب طرح بودجه سالانه، کمیته‌های بودجه نقش اساسی در اجرای مفاد آن دارند. در این راستا CBO تأثیر طرح‌های مختلف را ارائه شده توسط کمیته‌ها را بررسی می‌کند و برنامه تصویب قوانینی که بر بودجه تأثیر می‌گذارد را روزآمد می‌کند. علاوه بر این CBO گزارش‌های تحلیلی را برای کنگره و دولت تهیه می‌کند. همچنین در این خصوص از وسائل مؤثر کنگره برای CBO و برای نظارت بر امور مالی رسیدگی به لایحه بودجه است که از سوی رئیس جمهور به کنگره تقدیم می‌شود. کنگره بر اقلام بودجه دقیقاً نظارت می‌کند و حتی از بررسی جزئیات هم فروگذار نمی‌نماید. رئیس جمهور لایحه بودجه را اول به مجلس نمایندگان تقدیم می‌کند و مجلس مزبور نیز آن را برای کمیته اعتبارات که مخصوص رسیدگی به بودجه است ارسال می‌دارد. پس از بررسی بودجه در کمیته فرعی، کمیته اعتبارات مجموعه بودجه را تحت مطالعه قرار می‌دهد و آن را پس از بررسی تصویب می‌نماید و گزارش کار خود را برای مجلس نمایندگان می‌فرستد. مجلس نمایندگان بعد از شور بودجه را به تصویب می‌رساند و آن گاه به مجلس سنا می‌فرستد که پس از بحث و بررسی در مجلس سنا مورد تصویب قرار می‌گیرد ولی اگر تغییراتی در آن داده شود باید توسط کمیته مشترک، تغییرات تصویب شود و برای تصویب به دو مجلس سنا و نمایندگان بفرستد (مجموعه قوانین و مقررات برنامه و بودجه، ۱۳۷۶: ۳۰۷)

نظارت بر همه قوانین مربوط به هزینه‌ها و درآمدها

یکی از مهم‌ترین وظایف دفتر بودجه کنگره نظارت بر همه قوانین مربوط به هزینه‌ها و درآمدها است تا کنگره بداند که آیا اقداماتش با بودجه مصوب سالانه مطابقت دارد یا خیر؟ CBO برای کمیته‌های تخصیص بودجه و بودجه کنگره برنامه زمان‌بندی شده‌ای در مورد هزینه‌ها و مخارج تعیین می‌کند - هرچند عمدۀ نظارت CBO در مورد قوانین مربوط به هزینه‌ها است. سیستم نظارت، همه لوایح و طرح‌هایی که بر بودجه تأثیر می‌گذارند از ابتدای طرح تا هنگام تصویب را در بر می‌گیرد. اما در این زمینه اصلاحات بودجه‌ای در آمریکا به دلیل نارضایتی ایالت‌ها از شیوه بودجه‌ریزی سنتی، انجام شد. یکی از کاستی‌های بودجه‌ریزی سنتی، کارایی پایین آن در تأمین نیازهای مدیران اجرایی بود. در ابتدا این اصلاحات اغلب برای کمک به مدیران اجرایی در بخش دولتی طراحی شده بودند، در حالی که مدیران ارشد دولتی، قوه مقننه و دفتر بودجه به گنجاندن شاخص‌های عملکردی در حسابرسی عملکرد در دستگاه‌های

دولتی بی‌اعتنای بودند و از آن استفاده نمی‌کردند. در دهه ۱۹۶۰، بودجه ریزی عملیاتی به طور کلی در آمریکا کنار گذاشته شد، ولی شاخص‌های سنجش عملکرد در بودجه همچنان ادامه داشت (هاشمی و پورامین زاده، ۱۳۸۷: ۳۳)

علاوه بر این، دفتر بودجه گنگره طبق قانون اجرای بودجه موظف است کنگره را در مورد وقوع احتمالی رکود در سال آینده آگاه کند (ملاک این امر رشد اقتصادی واقعی کمتر از صفر در ۶ ماه متولی است یا گزارشات وزارت تجارت در ۶ ماه متولی رشد واقعی اقتصادی کمتر از یک درصد را نشان می‌دهد). در صورتی که رئیس جمهوری موافقت کند، گنگره می‌تواند محدودیت‌های قانونی در مورد تخصیص بودجه و سایر رویه‌های اجرای بودجه را تصویب کند. این رویکرد، ضمن اعطای اختیار به گنگره جهت ایجاد فرآیندی منسجم و همگون در مورد بودجه و تشکیل ستاد گنگره درباره بودجه، تلاش می‌کند که صلاحیت رئیس جمهور نسبت به هزینه کردن منابع مالی را تحت نظرارت درآورد. ریشه مشکل در همین جا نهفته است: قوه مجریه در این حوزه در برابر قوه مقننه از امتیازات عملی و عملیاتی برخوردار است. در حیطه عمل، این قوه مجریه است که می‌تواند در مورد زمان هزینه نمودن بودجه و یا انتقال آن بین حسابهای مختلف که عacula قدرت و اختیارات گنگره در زمینه امور مالی و بودجه را تضعیف می‌کند، تصمیم‌گیری نماید. در واقع، این عرصه‌ای غیر شفاف است که تعیین اینکه اقدامات قوه مجریه در کجا غیرمسئولانه و فاقد وجاهت قانونی می‌باشد را دشوار می‌سازد (نعمیمی ارفع، ۱۳۸۲: ۱۱۰)

استخدام کارکنان و منابع مالی

تخصیص بودجه سالانه CBO، تعداد کارکنان آن را محدود می‌کند. تخصیص بودجه سال مالی ۱۹۷۶ به میزان ۱۹۳ پست بود. تخصیص بودجه در سال‌های بعد، تعداد کارکنان دفتر بودجه گنگره را به ۲۳۲ نفر تمام وقت افزایش داده است. CBO مرکزی است که در اختیار اقتصاددانان قرار دارد. بیش از ۷۰ درصد کارکنان حرفه‌ای این دفتر دارای مدارک عالی و اقتصاد یا سیاست‌گذاری‌های دولتی هستند. تقریباً تمامی اعضای حرفه‌ای دفتر تحصیلات دانشگاهی به میزان ۴ سال یا بیشتر دارند. سه‌چهارم اعضای دفتر دارای مدرک کارشناسی هستند. ۸۷ درصد بودجه CBO به کارکنان آن اختصاص می‌یابد و عمده هزینه دیگر مربوط به امور رایانه‌ای می‌شود. از آنجا که لازمه این کار آموزش و ارائه سازوکار جدید در ادارات محلی استانی است، مخاطبان پژوهه تقدم آژانس ایالات متحده‌شوراهای استانی، دفاتر استانداری استان‌ها، کمیته حوزه اقلیم‌ها و وزارت برنامه ریزی و بودجه است (خواجه سوری و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۴)

هدف تخمین بودجه توسط دفتر بودجه گنگره

هدف تخمین بودجه توسط دفتر بودجه گنگره ارائه مبنایی به گنگره جهت محاسبه تغییرات پیشنهادی درباره قوانین مالیاتی و مخارج است. اولاً این تخمین‌ها، گنگره را در تصمیمات اخیر

خود در مورد بودجه کمک کرده و در ثانی نشان می‌دهد که در صورت عدم اتخاذ تصمیمات جدید در دوره پیش‌بینی شده، چه عواقبی به دنبال خواهد آمد. کمیته‌های بودجه از این تخمین‌ها برای تهیه گزارشات سالانه و ارائه دستورالعمل به کمیته‌های دیگر استفاده می‌کنند. CBO از این تخمین‌ها برای تخمین هزینه‌های قوانین پیشنهادی و نظارت بر برنامه‌ها استفاده می‌کند. در مورد درآمدها و برنامه‌های خدماتی نظیر بیمه تأمین خدمات اجتماعی و درمانی، عموماً برنامه‌های دفتر عدم تعییر قوانین موجود است. CBO مبنای تخمین‌های خود در مورد مخارج ضروری را که لواجح سالانه تخصیص بودجه بر آن نظارت دارد، جدیدترین طرح‌ها و موانع قانونی قرار می‌دهد. برای سال‌های مالی بین ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۲ قانون بودجه متوازن ۱۹۹۷، محدودیت‌هایی را در مورد مخارج ضروری وضع می‌کند این محدودیت‌ها نخستین بار در قانون اجرای بودجه ۱۹۹۰ وضع گردیده بود (بoshیری، ۱۳۳۸: ۸۳ و ۸۴).

سالانه بر اساس درخواست کمیته تخصیص بودجه سنا، CBO بودجه پیشنهادی رئیس‌جمهور را مورد تحلیل قرار می‌دهد و مشخص می‌کند که چگونه پیشنهادات درآمدی و هزینه‌ای رئیس‌جمهور بر مبانی تخمین‌های دفتر بودجه کنگره (CBO) تأثیر می‌گذارد. CBO در تحلیل خود از مفروضات و شیوه‌های تخمینی خود جهت بازنویسی بودجه پیشنهادی رئیس‌جمهور استفاده می‌کند. علاوه بر این، هنگامی که کنگره مشغول تصویب بودجه است، CBO به کمیته بودجه و سایر کمیته‌ها کمک می‌کند تا تأثیرات طرح‌های بودجه جایگزین را بررسی کنند. به طور منظم از دفتر خواسته می‌شود تا در مورد دورنمای اقتصادی و بودجه و سایر موضوعات مربوط به تهیه بودجه سالانه در برابر کمیته‌های کنگره گزارش دهد. در این مورد مجلس نمایندگان بودجه را بعد از شور به تصویب میرساند و آنگاه به مجلس سنا می‌فرستد. مجلس سنا نیز آن را به کمیته اعتبارات خود که مخصوص مطالعه بودجه است محو می‌نماید. اگر کمیته‌هی فرعی مجلس سنا بودجه‌ای را که از مجلس نمایندگان فرستاده شده تعییر داده باشند یک کمیته مشترک از اعضای دو مجلس نمایندگان و سنا تشکیل می‌شود و بودجه در آن کمیته مورد شور قرار می‌گیرد، کمیته مشترک مکلف است که بین نظریه دو مجلس راجع باقلام بودجه توافق نظر بوجود آورد و بعد از حصول موافقت از طرف آن کمیته گزارشی برای دو مجلس فرستاده می‌شود و آنگاه بودجه‌ای که در کمیته مشترک به تصویب رسیده بار دیگر در دو مجلس نمایندگان و سنا تصویب می‌شود و نتیجه آن به رئیس‌جمهوری که رئیس قوه اجرائیه است ابلاغ می‌گردد (کاکوئی، ۱۳۴۹: ۱۰۴).

نتیجه‌گیری

این مطالعه به بررسی جایگاه مسئولیت‌های اخلاقی و قانونی دفتر بودجه کنگره در تعیین بودجه سالیانه در ایالات متحده می‌پردازد. روش مورد استفاده در این پژوهش به صورت توصیفی و تحلیلی می‌باشد و برای جمع آوری اطلاعات از رویکرد اسنادی استفاده شده است. یافته‌های مطالعه نشان می‌دهد که شناخت و درک نظام‌های مختلف بودجه‌ریزی، مستلزم شناسایی تحولاتی است که برای پاسخگویی به آنها، نظام‌ها و سامانه‌های مختلف بودجه‌ریزی طراحی و اجرا شده‌اند، که در این میان نقش دفتر بودجه کنگره بسیار پررنگ دیده می‌شود. گرچه واژه‌های نظارت و بازرگانی اغلب به صورت متادلف به کار می‌رود لکن در معنی و مفهوم با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند. به عبارت دیگر بازرگانی یکی از روش‌های اعمال نظارت است، از آنجایی که تنظیم بودجه با دولت می‌باشد اما دفتر بودجه کنگره از نظر اخلاقی و قانونی هیچ وظیفه‌ای در تأیید آن ندارد و می‌تواند به آن را تغییر دهد و آن چه که از نظر قانونی مدنظر آن می‌باشد عمل نمائید، حتی به موجب مسئولیتی که قانون به این دفتر داده است می‌تواند تغییرات اساسی در بودجه اعمال نمائید و رئیس جمهور نیز ناگزیر از امضای آن می‌باشد و این خود نشان دهنده قدرت دفتر بودجه از نظر قانونی و اخلاقی است که دارا می‌باشد. دفتر بودجه کنگره بر اساس مسئولیت‌های قانونی و اخلاقی که در اختیار وی قرار داده شده است این فعل را به انجام می‌رساند. همچنین یکی از مهمترین عملکردهای دفتر بودجه کنگره تعیین استراتژی‌های بلندمدت و تخمين بودجه سالیانه و یا به عبارتی اصلاح ساختار ردیفی بودجه برای دولت می‌باشد. دفتر بودجه کنگره قدرت زیادی در ارایه نظریات شفاف برای کنگره درباره بودجه سالیانه دارد و می‌تواند اثراتی بسیار قوی بر شکل، ردیف و حتی اهداف بودجه سالیانه ایالات متحده بر جای بگذارد که این موضوع نشان از نظم سیستماتیک در نظارت بر بودجه سالیانه در ایالات متحده دارد.

فهرست منابع

۱. آرتور دپستال(۱۳۸۵). پوشش ترویریسم خطوط هوایی، بیمه و توسعه، شماره ۷، صص ۵۳-۵۳.
۲. بوشهری، جعفر (۱۳۳۸). کنگره و نقش آن در سیستم حقوقی و حاکمیت ملی امریکا، کانون وکلا، شماره ۶۷ و ۶۸، ص ۱۰۰-۷۹.
۳. پناهی، علی (۱۳۸۴). بودجه ریزی عملیاتی (مفاهیم و الزامات)، مجلس و راهبرد، شماره ۴۷، ص ۳۰-۱۱.
۴. پور رضا، عسکر؛ اقدامی عربانی، مهری؛ خشنود، ارزنگ؛ یوسفی، مینو؛ جیواد، فرشته(۱۳۹۶). تاثیر مالیات بر ارزش افزوده بر مخارج و منابع بودجه دولت، تحقیقات جدید در علوم انسانی، شماره ۲۰۱، صص ۲۱۲-۲۰۱.
۵. جمشیدی، محمد(۱۳۹۱). مواجهه گفتمانی ایران و امریکا: از بیداری اسلامی تا اشغال وال استریت، مطالعات جهان، شماره ۳، ص ۱۴۵-۱۷۲.
۶. حسن آبادی، محمد؛ نجار صراف، علی رضا(۱۳۸۵). مسیر بودجه ریزی عملیاتی نوین، برنامه ریزی و بودجه، شماره ۱۰۱، صص ۷۱-۹۶.
۷. خدابخشی، هادی؛ جباری، مهرداد(۱۳۹۴). لزوم نظارت قبل و حین خرج در نظام بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد، مجله اقتصادی، شماره ۱۰۲، صص ۵۳-۶۶.
۸. خدابخشی، هادی؛ جباری، مهرداد(۱۳۹۴). لزوم نظارت قبل و حین خرج در نظام بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد، مجله اقتصادی، شماره ۱۰۱، صص ۵۳-۶۶.
۹. خواجه سوروی، غلامرضا؛ حکیم، محمد باقر؛ درویشی، داریوش (۱۳۹۴). رویکرد فرهنگی ایالات متحده امریکا در عراق ۲۰۱۴ (تحلیل محتواهی فعالیت‌های آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده در عراق)، پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام، شماره ۱۷، ص ۱-۲۶.
۱۰. خورسندی، مرتضی؛ اسلام لوییان، کریم؛ ذوالسور، سید حسین (۱۳۸۸). تخمین شکاف محصلو با تأکید بر سرمایه انسانی: مورد ایران، سیاست گذاری اقتصادی، شماره ۲، ص ۵۹-۹۸.
۱۱. دهشیار، حسین(۱۳۸۳). کنگره و ماهیت سیاست خارجی آمریکا، مطالعات منطقه‌ای، شماره ۱۹۵، صص ۲۵-۵۴.
۱۲. راسخ، محمد؛ رضایی، مهدی (۱۳۹۱). صلاحیت قوهی قانون گذاری در بودجه ریزی دولتی - (مورد پژوهی کنگره ایالات متحده ای آمریکا)، تحقیقات حقوقی، ویژه‌نامه شماره ۹، ص ۱۳۱-۱۷۲.
۱۳. رستمی، ولی؛ بزرگ خسروی، محمد(۱۳۹۳). ماهیت حقوقی بودجه (سنده یا قانون)، پژوهشنامه حقوق اسلامی، شماره ۴۰، صص ۷۷-۱۰۰.

۱۴. رضایی، مهدی(۱۳۹۵). الزامات بودجه ریزی عملیاتی در ایران، پژوهش حقوق عمومی، شماره ۵۱، صص ۸۰-۸۵
۱۵. ساییانی، علیرضا؛ جعفری، زهرا(۱۳۹۶). جایگاه نظارت مالی در قانون اساسی و بررسی آن در آرای شورای نگهبان، پژوهش ملل، شماره ۱۷، صص ۷۱-۷۷
۱۶. سعیدا اردکانی، سعید؛ شاهی، طاهره؛ فرجام، رستم؛ موسی نژاد، فاطمه(۱۳۸۸). بودجه ریزی عملیاتی و چالش‌های آن در ایران، حسابدار رسمی، شماره ۱۵، صص ۱۴۱-۱۴۶
۱۷. غمامی، سید محمد مهدی(۱۳۹۵). بایسته‌های بودجه ریزی در دفاع اقتصادی مطالعه موردی آسیب‌ها و راهبردهای بودجه ریزی در جمهوری اسلامی ایران، آفاق امنیت، شماره ۳۱، صص ۶۵-۹۲
۱۸. فلورانس بوژه (۱۳۶۴). چهره پنهان آمریکا، مترجم: گروه سیاسی بنیاد پژوهش‌های اسلامی؛ مشکو، شماره ۸، ص ۱۶۶-۱۹۷.
۱۹. قدیم پور، جواد؛ طریقی، علی(۱۳۸۸). بودجه ریزی عملیاتی و رابطه آن با حسابرسی عملیاتی، دانش حسابرسی، شماره ۳۵، صص ۵۹-۶۸
۲۰. کاکوئی، حسین(۱۳۴۹). نظام حقوقی قوه مقننه و قضائیه و مجریه در آمریکا، مهندسه قضایی، شماره ۵۱، صص ۹۸-۱۰۵
۲۱. کردبچه، محمد(۱۳۹۳). اصلاح نظام بودجه ریزی، حسابرس، شماره ۷۱، صص ۴۸-۵۴
۲۲. گوهری مقدم، ابوزر (۱۳۸۲). دفتر بودجه کنگره امریکا، مجلس و راهبرد، شماره ۴۰، ص ۱۱۳-۱۳۰.
۲۳. الماسی، حسن؛ اشرف پور، ابوالفضل(۱۳۹۲). شناسایی مبانی قانونی و حقوقی تفريع بودجه و جایگاه دیوان محاسبات کشور در تهیه آن، بررسی های حقوقی، شماره ۵، صص ۱۰۵-۱۴۲
۲۴. الماسی، حسن؛ دهگان، محمود؛ حیدری، داریوش(۱۳۹۵). بررسی تاثیرگزارش تفريع بودجه دیوان محاسبات کشور در اعمال نظارت بر عملکرد مالی دولت و اثربخشی بودجه‌های سالیانه، دانش حسابرسی، شماره ۳۵، صص ۳۵-۶۲
۲۵. مجموعه قوانین و مقررات برنامه و بودجه(۱۳۷۶). معاونت پشتیبانی امور مجلس، انتشارات سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی-اجتماعی، چاپ اول، ص ۲۱
۲۶. محمدی، اسفندیار؛ نورملکی، ایوب(۱۳۹۵). بررسی چالش‌های موجود در استقرار بودجه ریزی نقدی عملیاتی در ایران، مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری، شماره ۳، صص ۴۷-۵۹
۲۷. محمدیان، محمد؛ مهتری، زینب(۱۳۹۳). ساختار نظام حسابداری حاکم بر بودجه بندي عملیاتی: چالش‌ها و اصلاحات، مطالعات حسابداری و حسابرسی، شماره ۹، صص ۷۴-۹۳

۲۸. مومنی وصالیان، هوشنگ؛ دقیقی اصلی، علیرضا؛ زمانیان، محبوبه(۱۳۸۹). بررسی ارتباط درآمدهای مالیاتی و کسری بودجه دولت در اقتصاد ایران، علوم اقتصادی، شماره ۱۱۵، صص ۱۷۷-۲۰۰.
۲۹. نعیمی ارفع، بهمن (۱۳۸۲). تعامل کنگره و رئیس جمهور در سیاست خارجی آمریکا، مطالعات منطقه‌ای، شماره ۱۷، ص ۹۹-۱۴۲.
۳۰. نیکوکار، غلام حسین؛ جلالی، فرزانه؛ فلاح هروی، مهدیه؛ مشایخی، بیتا(۱۳۹۵). بررسی و شناسایی مشکلات تدوین لایحه تغیریغ بودجه، مدیریت دولتی(دانشگاه تهران)، شماره ۲، صص ۳۴۹-۳۷۲.
۳۱. هاشمی، سید حامد؛ پور امین زاده، سعیده (۱۳۸۷). بودجه ریزی عملیاتی؛ ابزاری برای بهبود روشها و برنامه‌ها در دانشگاه با نگاهی ویژه به سیستم abc، برنامه ریزی و بودجه، شماره ۱۰۷.
۳۲. ولیخانی، ماشاعله؛ صفری، احمد رضا(۱۳۹۱). آسیب شناسی نظام بودجه ریزی عملیاتی و راهه راهکارهای بهبود آن، حسابداری و مدیریت مالی، شماره ۱۱، صص ۱۳۵-۱۴۷.
۳۳. یوسف نژاد، ابوالفضل(۱۳۸۸). مراحل تکاملی نظام بودجه ریزی و تجربه ایران، دانش حسابرسی، شماره ۳۵، صص ۶۹-۸۱.
34. Blondal jpn R, Drink- jan Kraan and Michael ruffner(2003). Budgeting in the united states.
35. CBO(2004). Mission of congreeional budget office, CBO, Washington DC, www. Cbo.gov/AboutCBO.cfm.
36. Linert, Lan (2004). The Legal Framework for Budget System (Case Studies of Selected OECD Countries: United States), OECD Journal on Budgeting (Special Issue) Vol. 4 performance, No3 .